

نیض اقتصاد
را در دست بگیرید

چارسوت

۲۷

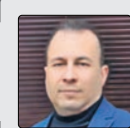
ادعاهای جدید و دروغ‌بافی‌های رئیس‌جمهور جنایتکار آمریکا درباره وجود اختلاف در میان مقامات ایرانی سبب محکم‌تر شدن وحدت ایرانیان علیه آمریکا شد

ایران یکپارچه علیه ترامپ

۳

(NPT) معاهده‌ای پرهزینه و بی‌خاصیت؟ بررسی تحلیلی حقوقی و سیاسی خروج ایران از (NPT)

دکتر مجتبی شجاعی
کارشناس حقوقی

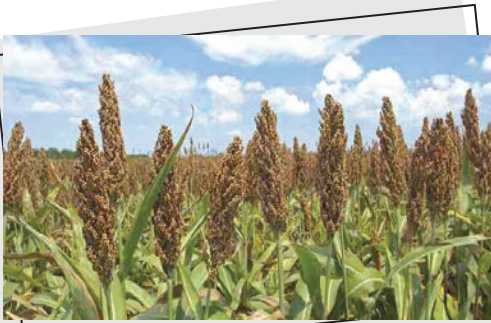
معاهده عدم اشاعه سلاح‌های هسته‌ای (Nuclear Non-Proliferation Treaty) که در سال ۱۹۶۸ تدوین و از سال ۱۹۷۰ لازم‌الاجرا گردید، مهم‌ترین چارچوب حقوقی بین‌المللی در حوزه کنترل گسترش تسلیحات هسته‌ای به شمار می‌رود. این معاهده در بستر نگرانی‌های امنیتی ناشی از گسترش فناوری هسته‌ای در دوران جنگ سرد شکل گرفت و هدف آن ایجاد تعادل میان سه اصل بنیادین جلوگیری از اشاعه سلاح‌های هسته‌ای، پیشبرد خلع سلاح توسط قدرت‌های هسته‌ای و تضمین حق استفاده صلح‌آمیز از انرژی هسته‌ای برای همه کشورها

می‌باشد. از نظر حقوقی، (NPT) میان کشورهای دارای سلاح هسته‌ای - که پیش از اول ژانویه ۱۹۶۷ به این توان دست یافته‌اند - و کشورهای غیرهسته‌ای تمایز قائل می‌شود و بر مبنای آن، کشورهای غیرهسته‌ای متعهد می‌گردند که از تولید یا تحصیل سلاح هسته‌ای خودداری نموده و فعالیت‌های هسته‌ای خود را تحت نظارت آژانس بین‌المللی انرژی اتمی قرار دهند. در مقابل، ماده چهارم معاهده حق غیرقابل انکار کشورهای عضو برای تحقیق، تولید و استفاده از انرژی هسته‌ای برای اهداف صلح‌آمیز را به رسمیت می‌شناسد و نظارت بر اجرای کلیه این تعهدات از طریق نظام پادمان‌های آژانس صورت می‌گیرد که شامل بازرسی، گزارش دهی و کنترل مواد هسته‌ای می‌باشد.

جرایمی بی‌بهره **کشورهای بی‌بهره** (NPT): کشورها به دلایل مختلفی به (NPT) می‌پیوندند که معمولاً ترکیبی از ملاحظات فنی،

حقوقی و امنیتی است. از منظر فنی، عضویت در این معاهده دسترسی به همکاری‌های بین‌المللی در حوزه‌های انرژی هسته‌ای، انتقال فناوری و مشارکت در برنامه‌های آموزشی و پژوهشی آژانس را تسهیل می‌نماید. بسیاری از کشورها برای توسعه نیروگاه‌های هسته‌ای، تولید رادیوایزوتوپ‌ها، یا کاربردهای کشاورزی و صنعتی فناوری هسته‌ای، نیازمند دسترسی به تجهیزات و دانش فنی هستند که این موارد، خارج از چارچوب رژیم عدم اشاعه، به دشواری در دسترس قرار می‌گیرند. از منظر سیاسی نیز عضویت در (NPT) نشانه‌ای از تعهد به هنجارهای بین‌المللی محسوب می‌گردد و می‌تواند به افزایش اعتماد میان کشورها و کاهش نگرانی‌های امنیتی کمک نماید. به همین دلیل، این معاهده به یکی از فراگیرترین توافقات بین‌المللی تبدیل شده و اکثر کشورهای جهان با انگیزه‌های پیش گفته، به آن پیوسته‌اند.

سابقه و انگیزه پیوستن ایران به (NPT): ایران از جمله اولین کشورهایی بود که به این معاهده پیوست که در سال ۱۹۶۸ معاهده را امضاء و در سال ۱۹۷۰ آن را به تصویب رساند. در آن دوره، برنامه هسته‌ای ایران در چارچوب سیاست صنعتی سازی و توسعه زیرساخت‌های علمی کشور، در حال گسترش بود و همکاری‌های گسترده‌ای با کشورهای مختلف برای ساخت نیروگاه‌های هسته‌ای و آموزش نیروی انسانی وجود داشت. فلذا پیوستن به (NPT) در آن مقطع زمانی امکان بهره‌گیری از همکاری‌های علمی و فنی بین‌المللی را برای ایران فراهم می‌نمود و این موضوع بخشی از راهبرد توسعه فناوری پیشرفته کشور محسوب می‌گردید. پس از انقلاب اسلامی نیز ایران عضویت خود در معاهده را حفظ کرد و بر حق استفاده صلح‌آمیز از انرژی هسته‌ای تأکید نمود و در دهه‌های بعد، برنامه هسته‌ای ایران با تمرکز بر توسعه چرخه سوخت، غنی‌سازی اورانیوم و کاربردهای پزشکی و ... ادامه متن کامل در صفحه ۳

توسعه سورگوم؛ گامی برای تقویت امنیت غذایی

شهرز خدادادی

سورگوم به عنوان گیاهی مقاوم به تنش های محیطی، کم آب برو دارای ارزش غذایی نزدیک به ذرت، می تواند در جیره دام و طیور جایگزین مناسبی برای بخشی از ذرت وارداتی باشد؛ اما با وجود این مزیت ها، سطح زیرکشت آن در ایران بسیار محدود است. در حال حاضر دولت با حذف سیاست تخصیص ارز ترجیحی به واردات نهاده های دامی، یکی از موانع مهم توسعه کشت سورگوم را برطرف کرده و زمینه رقابت پذیری تولید داخلی این محصول را فراهم آورده است. در این شرایط، استفاده از سازوکار تولید قراردادی می تواند به عنوان ابزاری برای ایجاد اتصال پایدار میان کشاورزان و صنعت دام و طیور، به شکل گیری بازار سورگوم و کاهش ریسک تولید و مصرف کمک کند. هم زمان، دولت باید با بازطراحی الگوی کشت ملی با محوریت توسعه سورگوم در مناطق مستعد و اجرای ماده ۳۲ قانون برنامه هفتم پیشرفت، زمینه توسعه کشت این محصول را در کشور فراهم نماید. امنیت غذایی نه تنها یک مقوله اقتصادی، بلکه از ارکان بنیادین، امنیت ملی و پشتوانه ثبات اجتماعی در برابر تهدیدات خارجی، به ویژه جنگ احتمالی محور آمریکایی-صهیونیستی علیه کشور است. صنعت دام و طیور با تولید سالانه ۹ میلیون تن از این محصول از مسیر کشورهای غربی و تخم مرغ، گوشت قرمز و لبنیات تأمین کننده اصلی نیاز پروتئینی جامعه و از ارکان امنیت غذایی کشور به شمار می رود. تداوم تولید در این صنعت وابسته به تأمین سالانه حدود ۱۷ میلیون تن محصول اعم از گوشت مرغ، ذرت علوفه ای است.

مطابق با نمودار ۱، آمار ۵ ساله تولید ذرت دانه ای و ذرت علوفه ای در کشور قابل مشاهده است. براین اساس کشور در تأمین ذرت علوفه ای خود کفا بوده اما در تأمین ذرت دانه ای وابسته به واردات است؛ به طوری که به طور متوسط سالانه ۹ میلیون تن از این محصول از مسیر کشورهای غربی و همسو با تحریم وارد کشور می شود.

در این میان، وابستگی بالای کشور به واردات ذرت دانه ای، در هر دوره ای از بی ثباتی سیاسی، اقتصادی و تنش هایی مانند جنگ ۱۲ روزه و جنگ رمضان، می تواند امنیت تأمین نهاده های دامی را با ریسک های ارزی و لجستیکی مواجه کند. از سوی دیگر، این وابستگی سالانه ارز قابل توجهی از کشور خارجی می کند و فشار مضاعفی بر اقتصاد وارد می سازد. از این رو، توسعه کشت سورگوم به عنوان محصولی کم آب برو و جایگزین مناسب بخشی از ذرت وارداتی، می تواند به کاهش این آسیب پذیری کمک کند.

از سوی دیگر با تغییر اقلیم و تشدید خشکسالی، افزایش دما، افت آب های زیرزمینی و شور شدن خاک، ظرفیت فعلی تولید داخلی ذرت دانه ای و علوفه ای نیز در معرض تهدید قرار گرفته است. در این شرایط، به منظور کاهش وابستگی به واردات و همچنین سازگاری با مسئله تغییر اقلیم حرکت به سمت گیاهان بوم سازگار و مقاوم به تنش های محیطی مانند سورگوم، نه یک انتخاب، بلکه به ضرورتی انکارناپذیر تبدیل شده است.

مزیت های فنی سورگوم و کارنامه آن در سال ۱۴۰۳

سورگوم علاوه بر قابلیت کشت به صورت دانه ای و علوفه ای، از نظر ارزش غذایی به ذرت نزدیک است و می تواند در جیره دام و طیور به عنوان جایگزین استفاده شود. علوفه این گیاه چند چین است و امکان برداشت تا چهار چین را فراهم می کند؛ به طوری که می تواند عملکردی نزدیک به دو برابر ذرت داشته باشد. همچنین علوفه تر، علوفه خشک و سیلاز سورگوم همگی قابل استفاده در جیره دام هستند.

از منظر آب بری، سورگوم در تولید دانه حدود ۵۰ درصد و در تولید علوفه تا چین سوم حدود ۲۰ درصد نسبت به ذرت صرفه جویی ایجاد می کند. این گیاه در برابر آفات و بیماری ها مقاومت بیشتری دارد و می تواند ریسک تولید و نیاز به نهاده های شیمیایی را کاهش دهد. سورگوم قابلیت تناوب کشت با غلات و حبوبات را نیز دارد و به بهبود کیفیت بافت خاک کمک می کند. مطابق با نمودار ۲ آمار ۵ ساله تولید سورگوم دانه ای و سورگوم علوفه ای در کشور قابل مشاهده است. براین اساس متوسط تولید سورگوم دانه ۵ هزار تن و سورگوم علوفه ای ۱.۶ میلیون تن است. به طور کلی با وجود مزیت های بسیاری که این محصول برای توسعه در کشور دارد اما سطح زیرکشت آن به ترتیب در بخش علوفه و دانه معادل ۴۰ هزار هکتار و حدود ۶ هزار هکتار بوده است؛ این میزان سطح زیر کشت در مقایسه با اراضی قابل کشت کشور و ظرفیت بالقوه موجود، بسیار محدود است.

گسست میان تولید و مصرف؛ مانع توسعه سورگوم

با وجود مزیت های زراعی و تغذیه ای سورگوم، محدود بودن سطح زیرکشت آن در کشور ناشی از ضعف فنی نیست، بلکه به نبود پیوند مؤثر میان تولیدکننده و مصرف کننده بازمی گردد. کشاورز در غیاب بازار مطمئن و سازوکار خرید پایدار، ریسک تغییر الگوی کشت را نمی پذیرد؛ همان طور که دامدار و مرغدار نیز بدون اطمینان از تأمین مستمر سورگوم، انگیزه ای برای اصلاح جیره ندارد. بررسی نشان می دهد ایجاد این گسست ریشه در عوامل مختلفی طی سالیان گذشته دارد؛ به عنوان نمونه تخصیص ارز ترجیحی به واردات ذرت دانه ای در سال های گذشته، این گسست را تشدید کرده است؛ زیرا ذرت وارداتی ارزان تر، جذابیت اقتصادی سورگوم داخلی را کاهش داده است. حاصل این وضعیت، یک چرخه معیوب است، نبود تقاضای پایدار مانع توسعه تولید می شود و فقدان تولید پایدار نیز مصرف را تثبیت نمی کند؛ چرخه ای که شکل گیری بازار پایدار سورگوم را مختل کرده است.

لزوم توسعه سورگوم از طریق تولید قراردادی

در این میان از اواسط دی ماه سال ۱۴۰۴، دولت با حذف سیاست تخصیص ارز ترجیحی به واردات نهاده های دامی، یکی از موانع اصلی رقابت پذیری تولید داخلی را برطرف کرده است. این اقدام، با واقعی تر شدن قیمت نهاده های وارداتی، زمینه لازم برای بازکشت جذابیت اقتصادی سورگوم و توسعه تولید آن در داخل کشور را فراهم کرده است. در چنین شرایطی، تولید قراردادی به عنوان مهم ترین ابزار اتصال بخش تولید به بخش مصرف مطرح می شود. این سازوکار از یک سو با ایجاد اطمینان از فروش محصول و ثبات نسبی درآمد، ریسک کشاورز را کاهش می دهد و از سوی دیگر، امکان دسترسی صنعت دام و طیور به نهاده ای پایدار، قابل پیش بینی و دارای استانداردها مشخص را فراهم می کند. به این ترتیب، دو حلقه زنجیره که پیش تر به صورت متفصل عمل می کردند، در قالب یک رابطه اقتصادی پایدار با هم متصل می شوند.

ایران یکپارچه علیه ترامپ

گزارش

بین هم وطنان، در دشمن شکستگی به وجود آمده است. رسانه رهبر معظم انقلاب اسلامی توثیق جدیدی از بیانات ایشان در رابطه با اثر عجیب وحدت بین هم وطنان منتشر کرد؛ در اثر وحدت عجیب ایجاد شده بین هم وطنان، در دشمن شکستگی به وجود آمده. با شکر عملی این نعمت، انسجام بیشتر و پیولادین تر شده و دشمنان خوار و خفیف تر خواهند شد.

عملیات رسانه ای دشمن با نشانه گیری ذهن و روان مردم، قصد خدشه در وحدت و امنیت ملی دارد. مبادا با سهل انگاری ما این قصد شوم محقق شود.

انقلاب، متجاوز جنایتکار را پشیمان خواهیم کرد. یک خدا، یک رهبر، یک ملت و یک راه؛ آن هم راه پیروزی ایران عزیزتر از جان. همچنین غلامحسین محسنی اژه ای، رئیس قوه قضائیه، در یکس نوشتنست: «یک خدا، یک رهبر، یک ملت و یک راه؛ آن هم راه پیروزی ایران عزیزتر از جان. متجاوز جنایتکار پشیمان خواهد شد.»

رهبر انقلاب؛ وحدت بین هم وطنان در دشمن شکستگی به وجود آورده است

رسانه رهبر انقلاب در توثیق جدید نوشت؛ در اثر وحدت عجیب

در واکنش به این ادعای دروغ ترامپ، تقریباً همه مسئولان و مقامات کشورمان در پیامی با مضمون واحد بر وحدت بی سابقه ایرانیان علیه آمریکا و اسرائیل تأکید کردند. اکثر مقامات کشوری و لشگری پیام مشترکی منتشر کردند و ضمن رد ادعاهای ترامپ درباره تمایل عدله ای برای توافق با آمریکا اعلام کردند؛ متجاوز جنایتکار را پشیمان خواهیم کرد.

مسعود پزشکیان و محمد باقر قالیباف در مطلبی در صفحه های شخصی شان در شبکه اجتماعی ایکس نوشتند: «در ایران ما تندرود میانه رو وجود ندارد. همه ما «ایرانی» و «انقلابی» هستیم و با اتحاد آهنین ملت و دولت، با تبعیت کامل از رهبر معظم

ادعاهای جدید و دروغ بافی های رئیس جمهور جنایتکار آمریکا درباره وجود اختلاف در میان مقامات ایرانی سبب محکم تر شدن وحدت ایرانیان علیه آمریکا شد.

دونالد ترامپ روز پنجشنبه در ادامه خلاف گوئی هایش درباره ایران مدعی وجود جنگ داخلی بین مقام ها و تصمیم گیران کشور شد و با تقسیم بندی آنها به «تندرو» و «میانه روها» سعی در تفرقه افکنی و تشویش اذهان عمومی ایرانیان داشت.

هشدار بزرگترین معامله گران نفت جهان درباره بازار انرژی

در پی تداوم جنگ ایران و اختلال در مسیرهای حیاتی انتقال انرژی، بزرگترین معامله گران نفت جهان از تشدید کاهش تقاضا در بازار جهانی نفت خبر داده اند و هشدار می دهند که در صورت ادامه وضعیت و بسته ماندن تنگه هرمز، جهان ممکن است با یک شوک جدی عرضه و حتی خطر رکود اقتصادی مواجه شود.

بزرگترین معامله گران نفت جهان هشدار داده اند که کاهش تقاضای نفت ناشی از جنگ علیه ایران ممکن است در ماه های آینده عمیق تر شود و اثرات کامل اقتصادی این درگیری هنوز به طور کامل آشکار نشده است.

بر اساس اعلام شرکت Gunvor Group، میزان کاهش مصرف نفت ممکن است در ماه آینده دو برابر شده و به حدود ۵ میلیون بشکه در روز برسد؛ رقمی که معادل حدود ۵ درصد از عرضه جهانی نفت است. این شرکت همچنین هشدار داده است که در صورت بسته ماندن تنگه هرمز به مدت سه ماه، احتمال وقوع رکود جهانی وجود دارد. کاهش تقاضا در حال حاضر عمدتاً در آسیا متمرکز است اما می تواند با واکنش بازارهای جهانی و تغییر قیمت ها در سایر مناطق نیز گسترش یابد.

شرکت Trafigura Group نیز اعلام کرده که این کاهش مصرف به تدریج در مناطق بیشتری نمایان خواهد شد. در همین حال، راسل هاردی، مدیرعامل Vitol Group اعلام کرده است که جنگ تاکنون حدود ۴ میلیون بشکه در روز تقاضای جهانی نفت را حذف کرده و این رقم در صورت تداوم بحران افزایش خواهد یافت. وی همچنین هشدار داده که ادامه وضعیت می تواند پیامدهای رکودی به همراه داشته باشد. بر اساس داده های آژانس بین المللی انرژی (IEA)، از زمان آغاز جنگ ایران در پایان فوریه، عرضه نفت خام و فرآورده های نفتی از منطقه خلیج فارس حدود ۱۳ میلیون بشکه در روز کاهش یافته است. در همین حال، با وجود افزایش قابل توجه قیمت محموله های فیزیکی و فرآورده هایی مانند سوخت جت و گازوئیل، بازارهای آتی نفت نوسان محدودتری را تجربه کرده اند. همچنین سعد رحیم، اقتصاددان ارشد Trafigura در نشست FT Commodities در لوزان اظهار داشت: «کاهش تقاضا در بخش هایی رخ می دهد که در سازوکارهای قیمت گذاری به طور کامل دیده نمی شود. میزان کاهش عرضه دست کم گرفته شده و این کاهش در نهایت باید با افت تقاضا در سایر بخش ها جبران شود.»

وی افزود که این روند در صنایع مختلف قابل مشاهده است. بر این اساس، تولیدکنندگان پتروشیمی در چین، ژاپن و کره جنوبی فعالیت خود را کاهش داده و تولید پلاستیک مورد استفاده در محصولات مختلف از جمله بطری ها و تجهیزات الکترونیکی کاهش یافته است. همچنین شرکت های هواپیمایی در کشورهای مانند ویتنام و هلند اقدام به لغو پروازها کرده یا در حال برنامه ریزی برای کاهش پروازها هستند. در جنوب شرق آسیا نیز زمین های بزیخ آماده برداشت به دلیل افزایش هزینه سوخت و کود بلا استفاده باقی مانده اند. رحیم همچنین تأکید کرد: «این تعدیل در حال وقوع است اما در صورت ادامه بحران، ابعاد آن گسترده تر خواهد شد. ما در یک نقطه عطف قرار داریم.»

به زودی سایتی برای بیکارشدگان ایام جنگ اعلام خواهد شد

عضو کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی گفت: طی گزارشی که وزیر کار به ما داد، در چند روز آینده سایتی برای افرادی که در طول جنگ بیکار شدند، مشخص خواهد شد تا ثبت نام افراد بیکار شده انجام شود و دولت برای ایجاد شغل آن ها با کمک هزینه راهی پیدا کند.

هادی محمدپور، عضو کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی درباره وضعیت پسا جنگ و احتمال تورم و کمبود تولید اظهار داشت: بحث تأمین و توزیع کالاها اساسی، از اقدامات اولویت دار در کشور است؛ موضوعی که مدام در حال پیگیری و به روز رسانی است. جلسه ای با حضور دوستان وزارت اقتصاد برگزار شد تا مسائل گمرک و صادرات بررسی شود. خوشبختانه تا این لحظه مشکل عمده ای حتی در حوزه دریایی که محاصره است، نداریم؛ هرچند تحریم ها و محدودیت های بین المللی اعمال شده اما کارهای اصلی به درستی انجام شده است. وی افزود: جلسه کمیسیون اقتصادی با حضور وزیر تعاون و مسئولان مرتبط برگزار شده و خواهد شد تا آسیب شناسی دوران جنگ به طور کامل انجام شود و اولویت های کشور در زمینه زیرساخت ها و نیازمندی های کالاها اساسی بررسی شود. دولت تأمین این کالاها را انجام می دهد و پس از جنگ نیز این موضوع به صورت جدی دنبال خواهد شد. همچنین قیمت ورق های فولادی شده است. در صنایع فولاد اصفهان و فولاد خورستان تخریب هایی رخ داده و در صورت تداوم افزایش قیمت ورق های فولادی شده است. درخواست ما از کمیته پشتیبانی جنگ این است که مدیریت کمبودها و کنترل قیمت ها جاری بگیرند. با وجود این که در جنگ با مشکل خاصی روبه رو نشدیم اما باید کمیته پشتیبانی پسا جنگ نیز تشکیل شود تا پس از اتمام جنگ که احتمالاً تابستان را ساخت می کند، آسیب ها و مشکلات به کمترین میزان برسد.

وی تأکید کرد: در دوران جنگ، افزایش قیمت قبوض برق اتفاق نیفتاد که باید پس از جنگ نیز اتفاق نیفتد. پس از جنگ با افزایش بیکاری و تعدیل نیرو مواجه خواهیم شد. حتی در این شرایط نیز اخبار آن شنیده شده است. وزارت کار باید اقدامات اساسی انجام دهد و در پی گزارشی که وزیر کار به ما داد، طی چند روز آینده سایتی برای افرادی که بیکار شدند، مشخص خواهد شد تا ثبت نام افراد بیکار شده انجام شود و دولت برای ایجاد شغل آن ها راهی پیدا کند. نماینده مردم گناباد تصریح کرد: در شرایط فعلی، هدف دولت و مجلس ایجاد امید و تقویت استقامت مردم است. اگرچه جنگ هنوز به پایان نرسیده و گزارشی کامل خسارت ها قابل ارائه نیست اما باید آماده بود که پس از جنگ، محدودیت هایی ایجاد خواهد شد. این محدودیت ها با همکاری مردم و تلاش نظام و دولت قابل مدیریت است. در نهایت، تأکید من این است که دولت و مجلس کنار هم هستند تا با کمک مردم، مشکلات پس از جنگ، کنترل و رفع شود.

در صورت عدم بازگشایی تنگه هرمز طی سه ماه، وضعیت از یک بحران انرژی فراتر رفته و به یک بحران کلان اقتصادی تبدیل خواهد شد که می تواند جهان را وارد رکود کند. در چنین شرایطی، کاهش شدید تقاضا اجتناب ناپذیر خواهد بود.

مشارکت فعال فرانسه در جنگ؛

جبران خسارت یا پاسخ نظامی حق مشروع ایران است

فرانسه در جنگ اخیر علیه ایران، برخلاف تصویر محتاطانه و

کم‌سروصدایی که از خود نشان داده، به شکل عملی در رهگیری پهپادها و موشک‌های ایرانی مشارکت داشته است. این حضور با تکیه بر ۱۰ جنگنده رافائل مستقر در پایگاه‌های دائمی فرانسه در اردن و امارات و همچنین ۱۴ رافائل دیگر تقویت شد. در ادامه، بالگردهای تایگر نیز وارد میدان شدند و با توپ ۲۰ میلی متری، با هزینه‌ای بسیار کمتر، در سرنگونی پهپادها نقش گرفتند. در کنار این ها، موشک‌های زمین به هوای میسترال، بالگردهای فنک و یگان‌های پدافندی فرانسه نیز برای حفاظت از زیرساخت‌های راهبردی کشورهای عربی به کار گرفته شدند. فرانسه رسماً در جنگ وارد شد، از متحدین منطقه‌ای حمایت و به ایران خسارت وارد کرد؛ به طور متقابل ایران نیز باید برای خود حق پاسخ متقابل را در نظر بگیرد و این را به دولت فرانسه اعلام کند.
صادره کشتی‌های مرتبط با دولت فرانسه مسیر اقتصادی جبران خسارت محسوب می‌شود و در غیر این صورت پاسخ متقابل نظامی حق مشروع ایران است.

فرانسه در جنگ اخیر علیه ایران، راهی متفاوت از تجربه‌های پیشین خود برگزیده است. پاریس این بار ترجیح داده با کمترین هیاهوی سیاسی و رسانه‌ای، اما با حضور مستقیم و عملی، در دفاع از چند شریک عربی خود وارد میدان شود. نتیجه این رویکرد آن بوده که فرانسه، در حالی که از اعلام رسمی و پررنگ نقش خود پرهیز کرده، در عمل به یکی از بازیگران فعال در رهگیری پهپادها و موشک‌های ایرانی در آسمان منطقه تبدیل شده است. برپایه جزئیات منتشرشده، حدود ۸۰ پهپاد شاهد یا سلاح‌های فرانسوی در آسمان کشورهای شریک سرنگون شده‌اند. برای این مأموریت، فرانسه ابتدا بر ۱۰ جنگنده رافائل مستقر در پایگاه‌های دائمی خود در اردن و امارات تکیه داشت و سپس ۱۴ جنگنده رافائل دیگر نیز به این آرایش اضافه شد. این افزایش نیرو به فرانسه امکان داد در برابر پهپادهایی که می‌توانند با ارتفاع پایین پرواز کنند و تا ۵۰ کیلوگرم مواد منفجره حمل کنند، واکنش مؤثرتری نشان دهد.

از موشک‌های گران قیمت میکا تا پاسخ ارزان تایگر

با این حال، خیلی زود یک مسئله مهم خود را نشان داد: هزینه بالای درگیری. جنگنده‌های رافائل برای مقابله با پهپادهای شاهد از موشک‌های میکا استفاده می‌کردند؛ موشک‌هایی که بهای هر فروند آن‌ها حدود ۶۰۰ هزار یورو است. این در حالی است که خود پهپادهای شاهد در این روایت، حدود ۳۰ هزار یورو برآورده شده‌اند. همین فاصله بزرگ میان هزینه حمله و هزینه دفاع، فرماندهی نظامی فرانسه را به سمت یافتن راه‌حلی کم‌هزینه‌تر سوق داد.

در پاسخ به این مسئله، از ۳۰ مارس بالگردهای تایگر به منطقه اعزام شدند. این بالگردها خیلی زود کارایی خود را نشان دادند و در مجموع سرنگونی نزدیک به ۱۰۰ پهپاد متناسب به فرانسه، سهم مهمی به دست آوردند. روش کار هم روشن بود: هدف گرفتن پهپادها از پشت سر با توپ ۳۰ میلی متری، بدون نزدیک شدن مستقیم به آن‌ها. در این روش، به طور میانگین حدود ۵۰ گلوله برای سرنگونی هر پهپاد کافی است؛ یعنی هزینه‌ای در حد چند صد یورو، نه صد‌ها هزار یورو. به این ترتیب، فرانسه از یک دفاع گران قیمت مبتنی بر موشک، به سمت ترکیبی از رهگیری هوایی و پاسخ کم‌هزینه‌تر با بالگرد حرکت کرد.

حضور فرانسه فقط به جنگنده و بالگرد محدود نیست

حضور فرانسه در این جنگ تنها به رافائل و تایگر خلاصه نشده است. در کنار آن‌ها، بالگردهای فنک نیروی هوایی فرانسه نیز در حدود دو هفته اخیر نقش مهمی در شناسایی و هماهنگی ایفا کرده‌اند. این بالگردها اگرچه مستقیماً پهپادها را با توپ ساقط نمی‌کنند، اما توان ارتباطی و حسگرهای اپترونیکی آن‌ها برای تشخیص سریع تهدید و کمک به شبکه دفاعی کشورهای عربی اهمیت زیادی دارد.

هم‌زمان، بخش بزرگی از یگان‌های پدافند زمین به‌هوای میسترال ارتش فرانسه نیز برای حفاظت از اهداف حساس در منطقه به کار گرفته شده‌اند. این یگان‌ها مأموریت داشته‌اند از زیرساخت‌های راهبردی مانند تأسیسات آب‌شیرین‌کن و پایگاه‌های نظامی در برابر حملات ایران محافظت کنند. در کنار این، موشک‌های میسترال به بالگردها نیز افزوده شده و قرار است در ادامه، راکت‌های لیزری هم به این مجموعه اضافه شود. این یعنی فرانسه نه تنها در رهگیری فعال پهپادها و موشک‌ها مشارکت داشته، بلکه در حال تکمیل یک شبکه دفاعی چندلایه در منطقه نیز هست.

جنگ علیه ایران و فرصت تازه برای پاریس

نکته مهم این است که فرانسه در این جنگ، فقط در حال انجام یک مأموریت دفاعی نیست. پاریس در عمل تلاش کرده خود را به عنوان شریک امنیتی قابل اتکاتر برای دولت‌های عربی معرفی کند؛ آن‌هم در شرایطی که بی‌نظمی ایجادشده از سوی دولت ترامپ، برای برخی از این کشورها نسبت به اتکای کامل به آمریکا تردیدهایی به وجود آورده است. در چنین فضایی، حضور فعال و کم‌سروصدای فرانسه در دفاع از قطر، کویت، اردن و امارات می‌تواند در ماه‌های آینده به امتیازهای تازه اقتصادی و دفاعی برای این کشور منجر شود.

به بیان دیگر، جنگ علیه ایران برای فرانسه فقط یک میدان نظامی نبوده، بلکه به عرصه‌ای برای نمایش توان عملیاتی، فروش پذیری تسلیحات، جلب اعتماد شرکای عربی و تثبیت جایگاه خود در بازار دفاعی منطقه هم تبدیل شده است. از این زاویه، مشارکت فعال فرانسه در رهگیری پهپادها و موشک‌های ایرانی را باید بخشی از یک راهبرد بزرگ‌تر دانست؛ تبدیل حضور نظامی به نفوذ اقتصادی و قراردادهای تازه در غرب آسیا.

ایران باید حق پاسخ متقابل را به فرانسه اعلام کند

از آنجا که فرانسه به طور رسمی در این جنگ علیه ایران مشارکت کرده و به امکانات و منابع ایران آسیب وارد کرده است، دولت ایران باید به طور رسمی به فرانسه اعلام کند در صورت عدم جبران خسارت، ایران حق پاسخ متقابل برای خود قائل است و می‌تواند با اقداماتی چون صادرات کشتی‌ها این حق را مطالبه نماید یا از طریق نظامی پاسخ متقابل بدهد.

■ **شنبه ۵ اردیبهشت ۱۴۰۵** ■ ۷ ذی القعدة ۱۴۴۷ ■ **۲۵ April ۲۰۲۶** ■ **سال دوم** ■ **شماره ۴۴۳**

■ **مدیر مسئول: مهدی مهرپور**

■ **چاپخانه: نگار نقش** ■ **تلفن: ۶۶۱۲۸۶۱۲** ■ **روابط عمومی: ۰۹۲۱۳۹۰۰۶۹**

■ **کد پستی: ۱۴۱۹۹۷۳۱۶۸** ■ **آدرس: خیابان آزادی – چهارراه فرصت – پلاک ۹۸ – طبقه ۶**

اتحادیه اروپا تحریم کند باید منتظر تحریم متقابل بماند

گزارش

براساس گزارش روزنیز اتحادیه اروپا تصمیم گرفته دامنه تحریم‌های ایران را گسترش دهد و افرادی و نهادهایی را که در مختل شدن آزادی کشتیرانی در تنگه هرمز نقش دارند، در فهرست تحریم قرار دهد. این تصمیم در حالی گرفته شده که تنگه هرمز نزدیک دو ماه است بازار جهانی انرژی و کالا دچار تنش کرده و عبور کشتی‌ها، از جمله کشتی‌های مرتبط با اروپا، با نااطمینانی روبه‌رو شده است. مسئله مهم این است که اروپا همچنان با منطق تحریم به صحنه نگاه می‌کند؛ در حالی که شرایط امروز با گذشته تفاوت دارد. ایران اکنون نشان داده که می‌تواند در راهگندز هرمز برای کشتی‌های اروپایی هزینه ایجاد کند و همین یعنی اروپا ادامه این مسیر باید بسیار محتاط‌تر از قبل عمل کند.

کشورهایی که تا دیروز تحریم ایران را ابزار کم‌هزینه برای فشار می‌دانستند، حالا باید هزینه‌های مستقیم تر آن را هم در نظر بگیرند. اتحادیه اروپا در حال آماده شدن برای گسترش رژیم تحریم‌های ایران است. براساس این تصمیم، دامنه تحریم‌ها قرار است به افراد و نهادهایی

برسد که در انسداد یا اختلال در آزادی کشتیرانی در تنگه هرمز نقش دارند. این تصمیم در سطح سیاسی میان سفیران کشورهای عضو اتحادیه اروپا مورد توافق قرار گرفته و در صورت نهایی شدن، سرویس اقدام خارجی اتحادیه اروپا باید در هفته‌های آینده زمینه فهرست‌گذاری جدید را آماده کند. در ساختار تصمیم‌گیری اتحادیه اروپا این نهاد مسئول تحریم اشخاص و شرکت‌هاست و کمیسیون اروپا نیز ده‌نفتکش از هرمز عبور کردند، اما با توقیف یک کشتی باری ایرانی از سوی آمریکا و ادامه محاصره نظامی بنادر ایران، دوباره چشم‌انداز آتش بس و بازگشت ثبات به هرمز تیره شد. در چنین فضایی، اتحادیه اروپا به جای حرکت به سمت مهار تنش، راه تحریم تازه را انتخاب کرده است.

اتحادیه اروپا همچنان تحریم می‌کند

این اقدام تازه در ادامه مسیر ماه‌های گذشته اروپا قرار می‌گیرد. اتحادیه اروپا در ژانویه سپاه پاسداران را در فهرست سازمان‌های تروریستی قرار داد و در مارس نیز شماری از مقام‌های ایرانی را به بهانه نقض حقوق بشر تحریم کرد. حالا با اضافه شدن پرونده تنگه هرمز، اروپایی خواهد یک گام دیگری به جلو بردارد و از ابزار تحریم برای واکنش به تحولات دریایی و انرژی استفاده کند.

اهمیت این تصمیم در آن است که اروپا اختلال در تنگه هرمز را یک بحران نهادریایی یا انرژی به یک موضوع مستقیم تحریمی تبدیل کرده

تحریم از «آزادی کشتیرانی» دفاع کند، اما در عمل هنوز با منطق دوره قبل از جنگ تصمیم می‌گیرد. در دوره‌های گذشته، اروپا بارها تحریم می‌کرد و ایران نیز اگرچه واکنش نشان می‌داد، اما در بسیاری از موارد ابزارهای میدانی محدودی برای تحمیل هزینه مستقیم به اروپا داشت. امروز اما شرایط فرق کرده است. ایران اکنون نشان داده که می‌تواند در خود راهگندز هرمز، عبور کشتی‌ها را از چار مشکل کند و این مسئله دیگر فقط یک تهدید روی کاغذ نیست.

به بیان روشن‌تر، اروپا اگر تحریم را گسترش دهد، باید انتظار داشته باشد که این اقدام بی‌هزینه و بدون اقدام متقابل نماند. در شرایط جدید، واکنش ایران می‌تواند نه فقط در سطح دیپلماتیک، بلکه در میدان واقعی حمل‌ونقل و انرژی ظاهر شود. این یعنی کشورهایی که تا دیروز تحریم را ابزاری کم‌هزینه برای فشار می‌دانستند، حالا باید هزینه‌های مستقیم تر آن را هم در نظر بگیرند.

دوره فعلی، دوره قبل از جنگ نیست

این همان نکته‌ای است که اروپا ظاهراً هنوز آن را کامل نبیذرفته است. پیش از جنگ، فشار تحریمی علیه ایران تا حد زیادی در سطح بانکی، تجاری و سیاسی تعریف می‌شد؛ اما حالا یکی از مهم‌ترین راهگندزهای انرژی جهان به میدان تنش تبدیل شده و ایران هم ثابت کرده که می‌تواند در این میدان نقش آفرینی کند. در چنین فضایی، هر تصمیم تحریمی تازه علیه ایران می‌تواند باریسک‌های واقعی‌تری برای کشتی‌ها، بیمه، حمل‌ونقل و بازار انرژی اروپا همراه شود. این به آن معنا نیست که اتحادیه اروپا دیگر توان تحریم ندارد؛ بلکه به این معناست که تحریم در شرایط جدید، دیگر ابزار یک‌طرفه و کم‌هزینه گذشته نیست. همان اروپا که تا دیروز با خیال نسبتاً راحت تحریم می‌کرد، حالا باید در نظر بگیرد که بخشی از هزینه تصمیم خود را ممکن است در هرمز، در بازار انرژی و در امنیت تجارت دریایی بپردازد.

اروپا باید محتاط‌تر عمل کند

از همین رو، مسیر فعلی اروپا مسیر سنجیده‌ای به نظر نمی‌رسد. اگر هدف اروپا کاهش تنش و بازگشت ثبات به جریان انرژی و تجارت جهانی است، رفتن به سمت تحریم تازه ابزار مناسبی نیست. برعکس، این تصمیم می‌تواند تنش را عمیق‌تر کند و زمینه واکنش متقابل ایران را بیشتر فراهم کند. در وضعی که اروپا خود از بی‌ثباتی انرژی، رشد هزینه حمل‌ونقل و نااطمینانی در تجارت جهانی آسیب می‌بیند، منطقی‌تر آن است که با احتیاط بیشتری عمل کند و بداند دوره فعلی، دوره پیش از جنگ نیست.

اتحادیه اروپا با گسترش تحریم‌های ایران شاید بخواهد پیام سیاسی روشنی ارسال کند، اما این پیام در شرایط تازه منطقه می‌تواند برای خود اروپا هم هزینه‌ساز شود. امروز دیگر تحریم فقط یک ابزار فشار از دور نیست؛ در شرایطی که هرمز به یکی از کانون‌های اصلی تنش تبدیل شده، هر فشار تازه می‌تواند با پاسخ‌هایی همراه شود که خود اروپا را هم درگیر کند. به همین دلیل، اگر اروپا همچنان بر مسیر تحریم بافشاری کند، باید آماده باشد که بار طرف مقابل نیز ابزارهای بیشتری برای تحمیل هزینه در اختیار دارد.

تأثیر تنش در خلیج فارس بر بازارهای جهانی کود شیمیایی و تولید غذا

جهانی تشدید کند.

پیامدها برای قیمت کود

اختلال در صادرات LNG و کود از منطقه تاکنون موجب افزایش قابل توجه قیمت‌ها شده و تا زمانی که تولید و حمل‌ونقل مختل باشد، این روند ادامه خواهد داشت.

این در حالی است که تولیدکنندگان اروپایی کود به دلیل افزایش شدید قیمت گاز طبیعی خواستار حمایت دولتی شده‌اند و در آمریکا نیز دولت ترامپ برای تسهیل حمل‌ونقل کود، برخی محدودیت‌های قانونی را به‌طور موقت تعلیق کرده و حمایت‌هایی در زمینه بیمه حمل‌ونقل ارائه داده است. همچنین برخی تحریم‌ها برای کاهش فشار قیمتی برداشته شده است. از سوی دیگر هندا اعلام کرده ذخایر کافی برای فصل کشت باری دارد، اما خواستار اقداماتی مانند لحاظ کردن افزایش قیمت مواد اولیه در پاره‌ها و اولویت دادن به تأمین گاز برای بخش کود شده است.

ارزانی آسیب‌پذیری

کاهش شدید عرضه گاز طبیعی و کود ابتدا کشورهای را تحت تأثیر قرار می‌دهد که وابستگی زیادی به واردات از خلیج فارس دارند یا این کالاها را از بازارهای جهانی تأمین می‌کنند.

بر اساس برآوردها کشورهای آفریقایی با وجود افزایش ظرفیت تولید در سال‌های اخیر همچنان بسیاری از این کشورها همچنان به واردات وابسته بوده و به‌طور ویژه از این رویداد آسیب‌پذیری دارند. این در حالی است که کشورهای منطقه یادشده در تنش میان اوکراین و روسیه نیز برای کاهش وابستگی خود گام‌هایی برداشتنند تا جایی که استفاده از کود در آفریقا در سال ۲۰۲۲ پس از جنگ اوکراین ۲۵ درصد کاهش یافت و هدف‌گذاری شده است این میزان کاهش وابستگی به کود شیمیایی وارداتی تا سال ۲۰۲۴ افزایش یابد. به گفته کارشناسان اگرچه پاره‌انه‌های کود در آفریقا آسیا و اسیا رایج است، اما نباید فراموش کرد که کشورهای کم‌درآمد ممکن است در تأمین مالی این پاره‌ها با مشکل مواجه شده و در نهایت روند افزایشی قیمت محصولات

(ضروری برای فرآوری کودهای فسفاته) اهمیت دارد. عربستان، بحرین، امارات، کویت و قطر از تأمین‌کنندگان اصلی گوگرد در بازارهای جهانی هستند و در مجموع نزدیک به ۵۰ درصد از تجارت جهانی گوگرد را تأمین می‌کنند. با توجه به نقش حیاتی گوگرد در زنجیره ارزش کودهای فسفاته، هرگونه اختلال در صادرات آن از خلیج فارس می‌تواند چالش‌های تولید، MAP و DAP و سوپر فسفات تریپل (TSP) را در سطح

از خلیج فارس در این ارزیابی مورد توجه است.

همچنین تأثیرات احتمالی بر تولید کشاورزی و قیمت مواد غذایی بررسی شده. گزینه‌هایی برای کاهش این شوک در زنجیره ارزش کود ارائه شده و راهکارهایی برای افزایش تاب‌آوری در برابر شوک‌های

آینده مورد توجه قرار گرفته است.

پیامدها برای تجارت و تولید کود

در سه سال گذشته (۲۰۲۳ تا ۲۰۲۵)، کشورهای خلیج فارس بزرگ‌ترین صادرکننده منطقه‌ای اوره و آمونیاک (هر دو مبتنی بر نیتروژن) و دومین صادرکننده بزرگ منطقه‌ای کودهای فسفاته مانند دی‌آمونونیم فسفات (DAP) و مونوآمونونیم فسفات (MAP) بوده‌اند. صادرات LNG از این منطقه برای تولید کود در کشورهای با منابع محدود گاز طبیعی، از جمله هند، پاکستان، بنگلادش و ترکیه، حیاتی بوده و منطقه خلیج فارس تأمین‌کننده مهم کودها و اجزای کلیدی آن‌ها برای مناطق مختلف جهان است. هرگونه کاهش پایدار در تولید یا صادرات LNG از خلیج فارس (قطر حدود ۱۰ درصد از تجارت جهانی گاز طبیعی را تأمین می‌کند) پیامدهای قابل توجهی برای تولید کودهای نیتروژنه در سطح جهان خواهد داشت. گاز طبیعی هم ماده اولیه و هم منبع اصلی انرژی برای تولید آمونیاک است که پایه همه کودهای نیتروژنه محسوب می‌شود. این گاز می‌تواند از طریق خطوط لوله یا به‌صورت LNG از طریق دریا منتقل شود. قطر بازیگر اصلی تولید LNG در خلیج فارس است، هرچند کودها در دیگر کشورهای خاورمیانه که ممکن است در معرض خطر درگیری باشند نیز تولید می‌شوند، اما همانطور که قبلاً اشاره شد عبور کود شیمیایی و البته گاز مایع طبیعی که اصلی‌ترین مواد تولیدکننده کود شیمیایی است

تأثیر را بر کشورهایی خواهد داشت که وابستگی بالایی به این منابع دارند، از جمله هند و پاکستان؛ اما افزایش قیمت جهانی گاز، هزینه تولید کود در سایر نقاط جهان را نیز بالا می‌برد.

آمونیاک

منطقه خلیج فارس بخش قابل توجهی از گاز طبیعی خود را به آمونیاک برای صادرات تبدیل می‌کند؛ بنابراین صادرات آمونیاک نیز مانند LNG در برابر دو عامل آسیب‌پذیر است: تأمین به‌تأسیسات تولید و اختلال در حمل‌ونقل دریایی از طریق تنگه هرمز.

آمونیاک یکی از اجزای حیاتی کودهای نیتروژنه و چندمغذی است و در برخی بازارها مانند آمریکا مستقیماً در مزارع استفاده می‌شود. در سال‌های ۲۰۲۳ تا ۲۰۲۵، حدود ۳۹ درصد از صادرات جهانی آمونیاک از خلیج فارس انجام شده که عربستان سعودی بزرگ‌ترین صادرکننده منطقه‌ای آن بوده است. واردکنندگان اصلی در سال ۲۰۲۵ شامل هند، کره جنوبی، مراکش، ژاپن، آفریقای جنوبی و آمریکا بودند.

اگر این اختلال ادامه یابد، افزایش قیمت‌ها می‌تواند مصرف کسود را کاهش داده و عملکرد محصولات کشاورزی را پایین بیاورد و در نتیجه، صادرات قابل توجهی برای امنیت غذایی ایجاد کند. **اوره**

نقش منطقه در تولید اوره حتی مهم‌تر است. اوره بر مصرف‌ترین کود نیتروژنه در جهان است. کشورهای خلیج فارس در سال‌های ۲۰۲۳ تا ۲۰۲۵ حدود ۳۶ درصد از صادرات جهانی اوره را خود